

Metodický pokyn č. 1/2012

Registrace subjektů do systému ekologického zemědělství

Přechodné období

Zkracování a prodlužování přechodného období

č.j. 231679/2011-MZE-17252

Určeno:

Kontrolním subjektům (KEZ o.p.s., Biokont CZ, s.r.o., ABCERT AG, organizační složka)

Osobám podnikajícím v ekologickém zemědělství

1. Registrace do systému ekologického zemědělství a přechod na ekologickou produkci

Registrace subjektů do systému ekologického zemědělství v podmínkách České republiky upravuje § 6 zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a v evropské legislativě tuto povinnost stanovuje článek 28 nařízení Rady (ES) č. 834/2007. Pravidla přechodu na ekologickou produkci pak obsahuje článek 17 nařízení Rady (ES) č. 834/2007 a články 36 až 38 nařízení Komise (ES) č. 889/2008.

Dne 1.1.2012 nabývá účinnosti novela zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství (dále jen „zákon o EZ), na základě které byly změněny některé postupy při registraci do systému ekologického zemědělství. Podrobný popis a postup registrace je popsán níže.

1.1 Povinnost registrace

Registraci na Ministerstvu zemědělství a kontrolnímu systému v ekologickém zemědělství se musí podrobit každý hospodářský subjekt, který produkuje, připravuje, skladuje nebo dováží ze třetí země nebo uvádí na trh produkty jako ekologické produkty nebo produkty z přechodného období (ekologický zemědělec, výrobce biopotravin, obchodník s biopotravinami, dovozce, vývozce, výrobce biokrmiv, dodavatel bioosiv a biosadby, ekologický včelař, ekologický pěstitel hub, sběrač volně rostoucích rostlin a ekologický chovatel ryb). Tato povinnost se nevztahuje na maloobchody, které pouze prodávají biopotraviny konečnému spotřebiteli ve spotřebitelském balení. To znamená, že je např. nepřebalují, ale pouze je odeberou od dodavatele, umístí do obchodu a prodají konečnému spotřebiteli. Dále se povinnost registrace nevztahuje na veřejné stravování.

Všechny registrované subjekty (osoby podnikající v ekologickém zemědělství) jsou uveřejněny na portálu Ministerstva zemědělství EAGRI (www.eagri.cz), v sekci Zemědělství/Ekologické zemědělství/Registr ekologických podnikatelů.

1.2 Postup při registraci

1.2.1 Kontrolní organizace (kontrolní subjekt)

Každá osoba podnikající v ekologickém zemědělství (dále jen „osoba podnikající v EZ“ nebo „subjekt“) musí mít uzavřenou platnou smlouvu s některým kontrolním subjektem, který je pověřen MZe výkonem kontroly a certifikace v ekologickém zemědělství. Pokud subjektu pozbude platnosti smlouva o kontrolní činnosti a nebude do 30 dní uzavřena nová smlouva s pověřeným kontrolním subjektem, Ministerstvo zemědělství zruší osobě podnikající v EZ registraci v systému ekologického zemědělství. V současné době jsou MZe pověřeny výkonem kontroly a certifikace následující kontrolní organizace:

- KEZ o.p.s. (www.kez.cz)
- BIOKONT CZ, s.r.o. (www.biokont.cz)
- ABCERT AG, organizační složka (www.abcert.cz)

1.2.2 Vstupní kontrola

Žadatel si nejdříve vybere jednu z pověřených kontrolních organizací a přihlásí se u ní ke kontrole a certifikaci, uzavře s ní smlouvu a poté kontrolní organizace provede u subjektu vstupní kontrolu. Pokud vstupní kontrola proběhne v pořádku a subjekt je připraven na vstup do systému ekologického zemědělství, vystaví kontrolní organizace potvrzení o provedení vstupní kontroly, které je součástí žádosti o registraci.

1.2.3 Žádost o registraci

Od 1.1.2012 budou všechny subjekty, které chtějí podnikat v ekologickém zemědělství, podávat na MZe jednotnou žádost o registraci osoby podnikající v ekologickém zemědělství. Týká se to také ekologických chovatelů včel, kteří nejsou podnikateli (nemají IČ), neboť § 4 odst. 3 zákona o EZ říká, že ustanovení zákona týkající se ekologického podnikatele se přiměřeně použijí i na ekologického chovatele včel. Registrace subjektu proběhne pouze jednou, a to při prvním podání žádosti o registraci, kde si subjekt vybere činnosti, pro které chce být registrovaný. Při pozdějším doplnění dalších činností, toto pouze písemně ohlásí své kontrolní organizaci, která prostřednictvím Registru ekologických podnikatelů (dále jen „REP“) předá ohlášené změny Ministerstvu zemědělství. To se týká také subjektů registrovaných před

31.12.2011, kteří v případě přidání další činnosti k již stávajícím, pouze ohlásí novou činnost kontrolní organizaci. Žadatel tedy podá žádost o registraci osoby podnikající v EZ, zemědělci též osvědčení o zápisu do evidence zemědělského podnikatele, a to na Ministerstvo zemědělství. Potvrzení o provedení vstupní kontroly předá kontrolní organizace Ministerstvu zemědělství prostřednictvím REP. Vzor žádosti o registraci je uveden v příloze č. I vyhlášky č. 16/2006 Sb., nebo jej lze získat na internetových stránkách Ministerstva zemědělství. Žádost je možné si vyžádat také na oddělení ekologického zemědělství MZe (Kateřina Widtmannová, tel. 221 812 025, katerina.widtmannova@mze.cz) nebo u kontrolních organizací. Od 1.1.2012 již neplatí povinnost zasílat žádost s kolmem v hodnotě 1 000 Kč, jak tomu bylo doposud.

1.2.4 Žádost se podává písemně na adresu:

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Oddělení ekologického zemědělství

Těšnov 65/17, Praha 1, 11705

tel.: 221 812 025

1.3 Registrace a začátek přechodného období

Dnem doručení bezchybné žádosti o registraci na Ministerstvo zemědělství je subjekt registrován jako osoba podnikající v EZ a subjektu začíná přechodné období (dále jen „PO“). Ministerstvo zemědělství k tomuto dni vystaví rozhodnutí o registraci, které zašle subjektu. V případě neúplné žádosti bude subjekt vyzván k doplnění informací ve stanovené lhůtě, pokud tyto informace nedoplní, bude řízení o registraci zastaveno.

1.3.1 Postup při zařazování a vyřazování půdy do systému EZ

V ekologickém zemědělství je možné hospodařit na půdě, která je buď zapsána v LPIS nebo je evidována podle katastru nemovitostí. V případě půdy v LPIS je nutné ještě před podáním žádosti o registraci na Agentuře pro zemědělství a venkov přihlásit půdní bloky, na kterých chce žadatel hospodařit. Po vydání rozhodnutí o registraci nebo po ohlášení změny v činnosti (dohlášení činnosti „ekologický zemědělec“ u již registrovaného subjektu), dojde automaticky k nastavení příznaku PO na všechny požadované půdní bloky uživatele. Při pozdějším zařazení nebo vyřazení půdních bloků

a ohlášení této změny příslušné kontrolní organizaci, bude ke dni ohlášení nastaven příznak PO nebo v případě vyřazení příznak konvence.

Při ukončení registrace osoby podnikající v EZ dojde ke dni nabytí právní moci rozhodnutí o zrušení registrace (zrušení registrace z moci úřední), nebo ke dni podání žádosti o zrušení (zrušení registrace na vlastní žádost), nebo ke dni zániku subjektu k sestupnění všech půdních bloků do konvenčního režimu.

1.3.2 Přejídné období

Přejídem na ekologické zemědělství se rozumí přechod od konvenčního zemědělství na zemědělství ekologické, a to ve stanovené době, během níž jsou již dodržována pravidla ekologické produkce.

1.3.3 Rostliny a rostlinné produkty

Délka přejídného období na pozemcích je stanovena na 2 roky u orné půdy, travních porostů a na 3 roky u vinic, chmelnic a ovocných sadů. Aby mohly být rostliny a rostlinné produkty považovány za ekologické, musí tato lhůta uplynout před výsevem nebo v případě pastvin či víceletých pícnin před jejich sklizní za účelem použití jako krmiva, v případě víceletých plodin před první sklizní. Tato lhůta platí pro každý půdní blok zvlášť, podle toho, jak jsou pozemky zařazovány do systému ekologického zemědělství. Nicméně při vstupu celého podniku do ekologického systému hospodaření se tato pravidla a lhůty uplatňují na celou produkční jednotku, tedy také na zvířata.

1.3.4 Hospodářská zvířata a živočišné produkty

Na zvířata dovezená do zemědělského podniku z konvenčního zemědělství pro účely plemenitby podle článku 9 a článku 42 nařízení Komise (ES) č. 889/2008 platí zvláštní přejídné období. Toto přejídné období upravuje článek 38 nařízení Komise (ES) č. 889/2008. Aby mohla být tato zvířata a jejich produkty považovány za ekologické, musejí být chována v režimu ekologického zemědělství nejméně po tuto dobu:

- Koňovití a skot, včetně druhů buvol domácí a bizon určených k produkci masa **12 měsíců** (alespoň po dobu $\frac{3}{4}$ jejich života);

- Malí přežvýkavci a prasata a zvířata chovaná na mléko **6 měsíců** (u zvířat chovaných na mléko se lhůta 6 měsíců vztahuje pouze na mléko, nikoliv na maso v případě porážky mléčného druhu zvířat);
- Drůbež chovaná na maso **10 týdnů** (musí do chovu přijít dříve než ve věku tří dnů);
- Drůbež určená k produkci vajec **6 týdnů**.

Produkty zvířat v přechodném období musejí být odděleny od produktů zvířat, která již prošla obdobím přechodu, aby nedošlo k záměně nebo ke smíchání.

Pokud je na ekofarmu přivedeno větší množství zvířat, než je povoleno článkem 9 odst. 3 nařízení Komise (ES) č. 889/2008, nebo bez předem udělené výjimky více zvířat než kolik umožňuje článek 9 odst. 4 nařízení Komise (ES) č. 889/2008, začne všem zvířatům daného druhu nové přechodné období ode dne nákupu nových zvířat v souladu s čl. 38 nařízení Komise (ES) č. 889/2008.

1.3.5 Změny týkající se pozemků na ekofarmě a ekofarmy

V případě zvýšení nebo snížení výměry pozemků na ekofarmě, nebo v případě zařazení nového druhu zvířat do ekologického zemědělství nebo vyřazení stávajícího druhu, je ekologický zemědělec povinen tuto skutečnost písemně oznámit Ministerstvu zemědělství. Toto ohlášení je prováděno prostřednictvím příslušné kontrolní organizace, která ohlášené změny provede u pozemků v LPIS a u zvířat v IZR. Dnem ohlášení změn začíná přechodné období na nových pozemcích nebo u nového druhu zvířat. V případě převodu nebo přechodu farmy na jinou osobu musí tato nová osoba, pokud hodlá nadále hospodařit na ekofarmě, podat žádost o registraci jako nový žadatel. Pozemky, které přebere od původního ekologického podnikatele, budou převodem na zatím konvenční subjekt sestupněny do konvenčního režimu, nicméně pokud tento subjekt podá **do 30 dní** od převodu pozemků v LPIS žádost o registraci na MZe, převedené pozemky budou automaticky pokračovat v režimu původního ekologického uživatele a v historii půdního bloku se nebude objevovat konvenční období. V tomto mezidobí musí subjekt hospodařit podle zásad ekologického zemědělství. Pokud bude při vstupní kontrole zjištěno porušení podmínek EZ, bude muset celá farma zahájit nové přechodné období.

1.3.6 Ohlášení přidání nové činnosti nebo ukončení stávající činnosti

V případě, že subjekt je již registrován na MZe jako osoba podnikající v EZ a v žádosti o registraci označil některou z možných činností, je možné v průběhu podnikání přidat další povahu činnosti, která v původní žádosti nebyla označena. V tomto případě subjekt zašle písemně ohlášení změny (přidání nové činnosti) příslušné kontrolní organizaci. Pokud se jedná o přidání činnosti „ekologický podnikatel“, tedy zemědělec, je nutné kopii tohoto ohlášení společně s kopií osvědčení o zápisu do evidence zemědělského podnikatele zaslat písemně na MZe.

Pokud osoba podnikající v EZ provozuje několik činností (např. ekologický zemědělec a zároveň výrobce biopotravin) a rozhodne se některou z těchto činností ukončit, zašle písemně ohlášení změny na příslušnou kontrolní organizaci. Výše uvedená hlášení kontrolní organizace předá MZe prostřednictvím REP, ve kterém následně dojde k ukončení nebo přidání činnosti k osobě podnikající v EZ.

1.3.7 Zrušení a zánik registrace

Ministerstvo **zruší** registraci osoby podnikající v EZ v těchto případech:

1. na vlastní žádost (pokud o to sama požádá na MZe);
2. z moci úřední;
 - a) při opakovaném porušení požadavků stanovených zákonem o EZ a předpisy Evropské unie;
 - b) pokud ekologický podnikatel (zemědělec) nezíská do 12 měsíců od ukončení období přechodu alespoň jeden certifikát za rok;
 - c) pokud výrobce biopotravin, výrobce nebo dodavatel ekologických krmiv nebo dodavatel ekologického rozmnožovacího materiálu nezíská do 24 měsíců od registrace alespoň jeden certifikát;
 - d) pokud subjekt nebude mít více než 30 dní smlouvu s žádnou kontrolní organizací.

Registrace osoby podnikající v EZ **zanikne**, jestliže tato osoba:

1. zemřela;
2. zanikla;
3. došlo k převodu či přechodu ekofarmy na jinou osobu a osoba podnikající v EZ již dále ne hospodaří.

Zánikem osoby podnikající v EZ se rozumí zánik IČ, na které byla osoba registrována. V těchto případech dojde neprodleně k výmazu ze seznamu.

2. Zkrácení přechodného období

Podmínky pro zkrácení přechodného období upravuje článek 36 odst. 2 a 4 nařízení Komise (ES) č. 889/2008.

2.1 Zkrácení přechodného období v ekologicky čistých oblastech

Příslušný orgán, kterým je Ministerstvo zemědělství může rozhodnout, že za součást období přechodu zpětně uzná jakékoli předchozí období, v němž:

a) byly pozemky předmětem opatření definovaných v programu prováděném podle nařízení (ES) č. 1257/99, nařízení (ES) č. 1698/2005 nebo v jiném úředním programu za předpokladu, že dotyčná opatření zaručují, že produkty nepovolené pro ekologickou produkci nebyly na těchto pozemcích použity, nebo

b) byly pozemky přírodními nebo zemědělskými oblastmi, které nebyly ošetřeny produkty nepovolenými pro ekologickou produkci.

Období uvedené v prvním pododstavci písm. b) lze vzít v úvahu zpětně pouze pod podmínkou, že byl příslušnému orgánu předložen uspokojivý důkaz, na jehož základě se přesvědčí o tom, že podmínky byly plněny po dobu nejméně tří let.

Pokud subjekt požádá příslušný orgán o zkrácení přechodného období na pozemcích v ekologicky čistých oblastech, musí splnit výše uvedené podmínky. K tomu je zapotřebí dostatečně prokázat, že pozemky byly předmětem výše uvedených opatření, nebo přírodními a zemědělskými oblastmi bez ošetření nepovolenými látkami pro ekologickou produkci. Za přírodní a zemědělské oblasti je považováno pouze území národního parku nebo I. zóna chráněné krajinné oblasti s potvrzením od správy těchto oblastí, že po dobu nejméně tří let nebyly pozemky ošetřeny nepovolenými látkami pro ekologickou produkci.

Zkrácení přechodného období na těchto pozemcích je možné až po uplynutí alespoň jednoho roku přechodného období.

2.2 Zkrácení přechodného období pozemků, které již přešly nebo byly v procesu přechodu na ekologické zemědělství

Ministerstvo zemědělství může dále zkrátit přechodné období u pozemků, které již přešly nebo byly v procesu přechodu na ekologické zemědělství, a které jsou ošetřovány produktem nepovoleným pro ekologickou produkci, a to v těchto dvou případech:

a) u pozemků, které jsou ošetřovány produktem nepovoleným pro ekologickou produkci v rámci povinného opatření zavedeném příslušným orgánem členského státu s cílem potírat choroby či hubit škůdce;

b) u pozemků, které jsou ošetřovány produktem nepovoleným pro ekologickou produkci v rámci vědeckých testů schválených příslušným orgánem členského státu.

V případech podle prvního pododstavce písm. a) a b) se délka období přechodu stanoví s ohledem na tyto faktory:

a) proces odbourávání dotyčného přípravku na konci období přechodu zaručuje, že rezidua v půdě a v případě trvalých plodin v rostlině dosahují nevýznamných hodnot;

b) sklizeň po ošetření nesmí být prodána s odkazem na ekologické způsoby produkce.

Pro zkrácení přechodného období z důvodu nařízené aplikace je nutné předložit rozhodnutí Státní rostlinolékařské správy o nařízené aplikaci nepovoleného přípravku na ochranu rostlin na pozemcích žadatele o zkrácení přechodného období. Společně s rozhodnutím žadatel také doloží použité účinné látky přípravku včetně ochranných lhůt.

U pozemků ošetřených nepovolenými přípravky v rámci vědeckých testů je nutné předložit doklad o provádění schváleného výzkumu na pozemcích žadatele (Smlouva s MZe, NAZV, MŠMT, Operační programy Strukturálních fondů ES, apod.), ze kterého vyplývá potřeba provádět testy s přípravky na ochranu rostlin nebo hnojiv v podmínkách ekologického zemědělství. Ekologická farma musí být buď přímým vykonavatelem výzkumu, nebo musí být ve výzkumném záměru jiného subjektu, který vede výzkum, jasně definována její role.

V obou případech není možné prodávat sklizeň s odkazem na ekologický způsob produkce.

2.3 Postup při podávání žádosti o zkrácení přechodného období

1. Žadatel nejprve požádá svou kontrolní organizaci o provedení vyžádané kontroly klientem zaměřené na kontrolu pozemků, u kterých má být žádáno o zkrácení přechodné období. Kontrolní organizaci budou předloženy všechny dokumenty k ověření plnění podmínek EZ minimálně v průběhu předchozích tří let. Kontrolní organizace posoudí náležitosti nutné k vydání rozhodnutí MZe a připojí k žádosti o zkrácení PO své stanovisko.
2. Náležitosti, které kontrolní organizace posoudí před vydáním svého stanoviska:
 - a) Pozemek, pro který se žádá o zkrácení PO, musí být v PO alespoň po dobu 12 měsíců, před podáním žádosti o zkrácení PO.
 - b) Žadatel musí prokazatelně doložit, kdo zmíněné pozemky v období minimálně 3 let užíval a dále musí k těmto pozemkům doložit jejich minimálně tříletou historii z pohledu používání přípravků nepovolených pro používání v ekologickém zemědělství (např. účetnictví, evidence hnojení, evidence použitých přípravků na ochranu rostlin, vyjádření orgánu ochrany přírody, ochrany vod atd., ve výjimečných případech ověřené čestné prohlášení všech uživatelů pozemků za poslední nejméně tři roky).
 - c) Kontrolní organizace vždy provede kontrolu zmíněného pozemku na místě.
3. Žadatel zašle na MZe žádost o zkrácení PO se stanoviskem kontrolní organizace.
4. Při nařízeném plošném ošetření pozemků podle článku 36 odst. 4 nařízení Komise č. 889/2008, u kterých chce žadatel zkrátit PO, je nutné provést reziduální analýzu produktů ze zmíněného půdního bloku se zaměřením na použitou látku (na vlastní náklady žadatele).
5. Při kladném rozhodnutí o zkrácení PO se PO zkracuje ke dni doručení žádosti na MZe, to znamená, že předmětné půdní bloky budou k tomuto dni zařazeny do režimu EZ.

2.4 Adresa pro doručení žádosti o zkrácení přechodného období:

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Oddělení ekologického zemědělství

Těšnov 65/17, Praha 1, 11705

3. Prodloužení přechodného období

Ministerstvo zemědělství může rozhodnout o prodloužení přechodného období nad rámec standardní délky u jednotlivých kultur, a to v případech, kdy byl pozemek kontaminován produkty nepovolenými pro ekologickou produkci. V případě použití těchto látek vydá Ministerstvo zemědělství rozhodnutí o prodloužení PO ode dne zjištění použití nepovolených produktů. Podnět na prodloužení PO podává příslušná kontrolní organizace na základě zjištěných skutečností při kontrole a na základě provedených analýz odebraných vzorků z pozemku nebo produktů. Přechodné období může být prodlouženo i v případě, že nebude prokázáno úmyslné použití nepovolené látky, ale bude zjištěna buď její přítomnost na základě provedených analýz, nebo na základě viditelných stop na porostu.

4. Kontaktní osoba pro dotazy:

Ing. Kateřina Zieglerová

e-mail: katerina.zieglerova@mze.cz

tel.: 221 813 080

5. Závěrečná ustanovení

1. Metodický pokyn č. 1/2012 novelizuje metodický pokyn č. 5/10, č.j. 17678/2010-18030.
2. Tento metodický pokyn nabývá účinnosti dnem účinnosti novely zákona č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství, tj. 1.1.2012.

Ing. Petr Jílek

ředitel odboru environmentálníhoho

a ekologického zemědělství

Ministerstvo zemědělství